

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan pdf).

Viite:

Haasio, A. & Riukulehto, S. 2020. Internet on monelle uudenlainen kotiseutu. Kaleva 11.11.2020, 36.

Internet on monelle uudenlainen kotiseutu

Kotiseudulla ymmärretään kaikkia sitä kotoiseksi koettua, mikä luo varmuutta epävarmuuden hetkeen. Kokemuksellisessa kotiseutututkimuksessa ajatus on muotoiltu tarkemmin: ”Kotiseutu on maisemien ja muistojen yhdistelmänä muodostuva henkilökohtainen kokemustila, joka herättää tuttuuden ja kotoisuuden tunteen, niin sanotun kotiseututunteen”. Määritelmä on laaja: kotiseutu ei ole alue kartalla, vaan koko se kotoisuuden piiri, joka on erityisen merkityksellinen juuri minulle.

Suomalaisessa kotiseutututkimuksessa tätä kokemustilaa on tarkasteltu luontona, rakennettuna ympäristönä sekä henkisenä ja sosiaalisena ympäristönä. Perinteinen kotiseututyö on käsitellyt kulttuurisia alueita tai kulttuuriperintöä eri muodoissaan.

Tärkeäksi mielletty kotiseudun avainkohde sisältää usein kaikki nämä tasot yhteen kietoutuneina: lapsuuden leikkikivi on kivenä luonnonobjekti, sinne johtava tie tai polku rakennettua ympäristöä ja kiveen liittyvät leikit ihmissuhteineen henkis-sosiaalisen ympäristön kudelma. Leikkikiven kotiseutukokemus sisältää sekä kivimaiseman että leikkimuistot. Se on samanaikaisesti henkilökohtaisen maantiedettä ja historiaa.

Viimeistään koronakevät on havahduttanut meidät huomaamaan, että kotiseutukokemuksemme piirissä on neljäskin taso. Netissä voi siirtyä hetkessä itselle mieluisiin paikkoihin, viettää aikaa ystävien kanssa

VLÄKERTA

ARI HAASIO

SULEVI RIUKULEHTO

”Nuoret kokevat verkon foorumit vaihtoehtoina fyysisen maailman ajanvietteille. Yhdistysten, festivaalien ja yökerhojen viehätys alkoi nakerua jo ennen koronakevättä.”

ja viihdyttää itseään sohvalle käpertyneenä. Aika kuluu nopeasti pelien, Facebookin tai kiinnostavien blogien parissa. Virtuaalikokouksien Teams- ja Zoom-alustat ovat korvanneet työ- ja opiskelupaikat. Verkon palveluista on tullut yhä keskeisempi osa elämää. Palvelutarjoajien sivustot ovat kotiseutumme maisemia, ja niissä asioinnista syntyy muistoja kuten reaali maailman tapahtumista. Itselle tärkeitä matkoja ja rippijuhlia jaetaan sosiaalisessa mediassa ja niitä muistellaan. Internetistä on tullut uusi kotoisuuden alue.

Vaikka verkon foorumit eivät ole samalla tavoin käsin koskettavia kuin fyysinen ympäristö, niiden merkitys on kiistaton. Facebook-

kissa ja keskustelufoorumeilla tavataan ystäviä ja luodaan ihmissuhteita. Verkosta haetaan viihdettä, kulttuuria ja hyödykkeitä. Elokuvateatteri tai ostoskeskukseen ei tarvitse vaivautua. Etenkin nuoret kokevat verkon foorumit todellisina vaihtoehtoina fyysisen maailman ajanvietteille. Yhdistysten, festivaalien ja yökerhojen viehätys alkoi nakerua jo ennen koronakevättä.

Ääritapauksissa internetin palvelut voivat olla kotiseudun merkittävin osa. Jos pelimaailmoissa viettää päivittäin tuntikausia, sen kontakteista kasvaa yhtä tärkeitä kuin reaali maailman ihmissuhteista. Yksinäiselle ihmiselle verkko voi olla paikka, josta löytyy ystävä. Suomi24-treffipalstalla on yli 40 000 käyttäjää etsimässä sitä oikeaa.

Verkossa voi jatkaa fyysisen maailman toimintoja ja täydentää niitä virtuaalisesti. Voi asioida tutussa pankissa tai poliisilla, vierailla paikallismuseossa ja lukea kyläseuran ilmoitustaulun. Kun olemassa oleva kotiseutu saa verkossa uusia ilmentymiä, vanha kotiseutu täydentyy virtuaalisen kotiseudun kokemuksella. Mutta virtuaali maailma ei ole pelkästään ulkoisen maailman toisintoa. Tietokonepelissä voi liikkua täysin sepitteellisissä ympäristöissä ja silti kerryttää vaikuttavia kokemuksia, joiden paikkoja ja tapahtumia voi muistella seuraavana päivänä. Ne ovat niin todellisia kokemuksia, että voivat seurata myös uniin. Verkkoon syntyy myös yhteisöjä, joiden jäseniä ei tunneta muualta.

Verkossa pelattava tietokonepeli on virtuaalisena paikkana aktiivi-

selle harrastajalle yhtä tärkeä kuin Raksilan jäähalli Kärppien kannattajalle. Myös tappion ja onnistumisen tunteet ovat yhtä todellisia kuin fyysisessä tilassa. Virtuaalisen kotiseudun käsite kuvaa hyvin juuri tällaisista kokemustilaa.

Yhden ääriesimerkin virtuaalisen maailman merkityksestä oman kotiseudun rakentumisessa tarjoaa hiljainen hikikomorien ryhmä. Nämä sosiaalisesti vetäytyneet nuoret pyrkivät järjestelmällisesti välttämään sosiaalisia kontakteja reaali maailmassa. Heidän elämänsä rakentuu pitkälti verkon palvelujen varaan. Kun sosiaalinen media, pelit ja kullekin kiintoisat verkkosivut ovat elämän keskipisteenä, myös sosiaalinen kotiseutu rakentuu verkkoon. Reaali maailman tapahtumat ja ystävyudet korvautuvat verkon tapahtumilla ja verkossa solmituilla ihmissuhteilla. Tällainen ystävyys on aivan todellista, vaikka kommunikointi tapahtuu verkkoympäristössä.

Virtuaalinen kotiseutu ei ole kotiseudun erillinen ja riippumaton osa, eikä se millään tavoin uhkaa luonnonkotiseudun, rakennettun tai henkisen kotiseudun olemassaoloa. Se on kotiseudun kokonaisuuteen limittyvä uusi mahdollisuus, kotiseudun neljäs taso.☞

Ari Haasio on kirjasto- ja tietopalvelualan yliopettaja Seinäjoen ammattikorkeakoulussa, Sulevi Riukulehto on aluehistorian ja kulttuuriperinnön tutkimusjohtaja Helsingin yliopiston Ruralia-instituutissa.